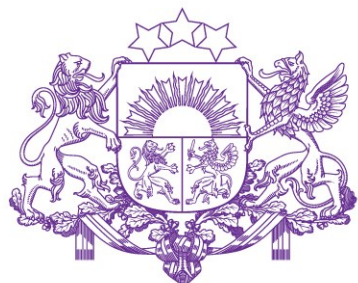

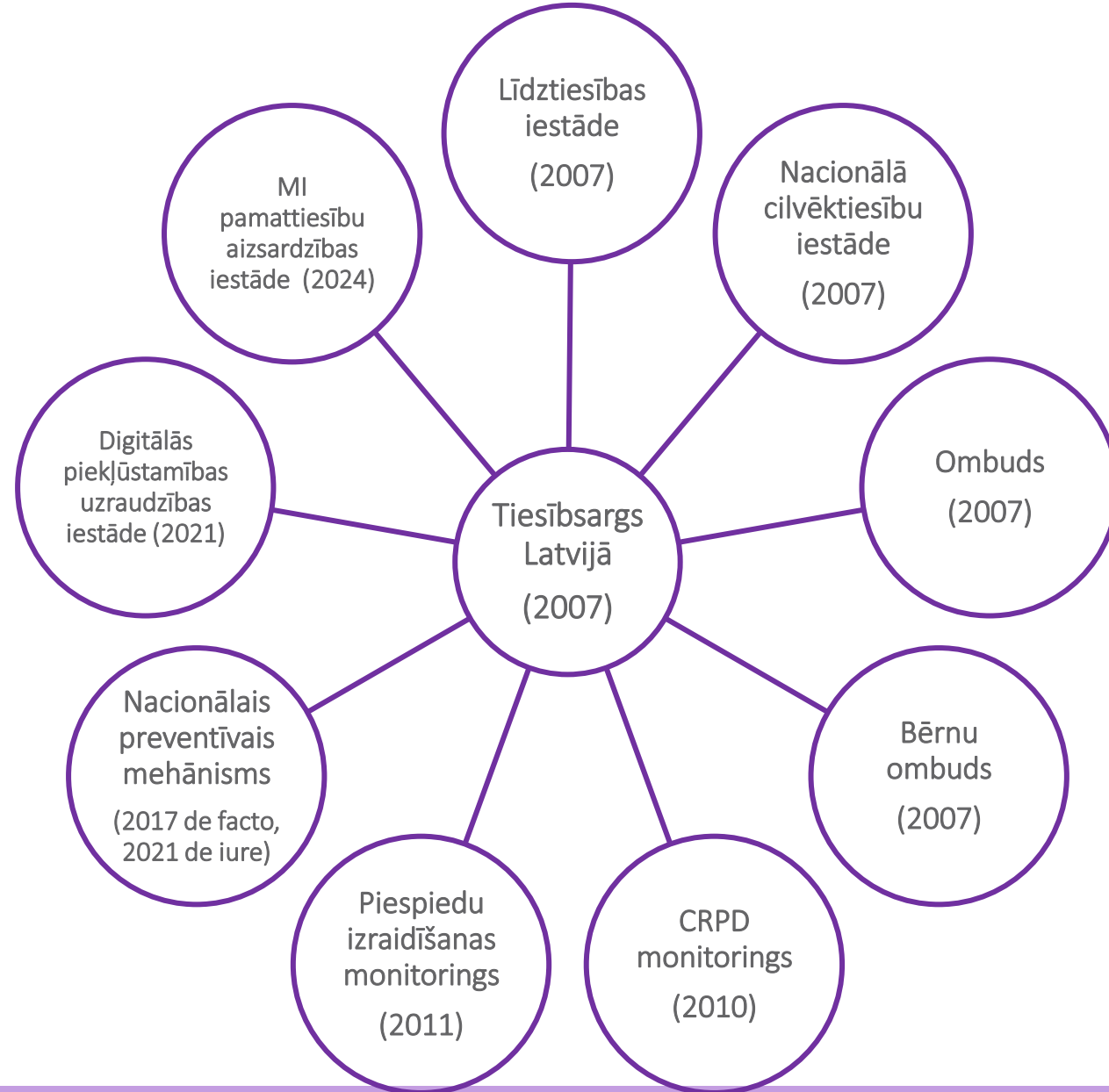
Tiesībsargs kā ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti monitoringa mehānisms

LATVIJAS REPUBLIKAS
TIESĪBSARGS

22.01.2026, Invaliditātes lietu konsultatīvā padome,
Tiesībsarga birojs

Tiesībsarga 9 mandāti

Tiesībsardzes uzdevumi un tiesības

Uzdevumi

- Konsultēšana; iesniegumu izskatīšana; pārbaužu lietu ierosināšana; rekomendāciju sniegšana.
- Izlīgumu veicināšana starp strīdus pusēm.
- Rekomendācijas Saeimai, MK, pašvaldībām vai citām iestādēm par tiesību aktu izdošanu vai grozīšanu;
- Pētījumu veikšana par cilvēktiesību jautājumiem;
- Brīvības ierobežošanas vietu apmeklēšana.

Tiesības

- Pieprasīt informāciju vai dokumentus;
- Apmeklēt iestādes;
- Jebkurā laikā apmeklēt brīvības ierobežošanas vietu (saņemt informāciju, pieaicināt ekspertus);
- Uz klausīt bērna viedokli;
- Ierosināt PL pēc savas iniciatīvas;
- Pieprasīt un saņemt speciālistu atzinumus;
- Pieteikums – Satversmes tiesā, administratīvajā tiesā, vispārējās jurisdikcijas tiesā (civillietās par diskrimināciju).

Ministriju kompetence

- Normatīvo aktu projektu izstrāde;
- Politikas plānošanas dokumentu izstrāde;
- Finansējuma piešķiršana;
- Dažādu sistēmu veidošana.

Tiesībsarga aktivitātes personu ar invaliditāti tiesību jomā

- Kopš 2015.gada ikgadējā Invaliditātes dienai veltīta konference
- Kopš 2015.gada Gada balva
- Kopš 2015.gada tīklošanās pasākums (Covid negatīvi ietekmēja)
- Alternatīvie ziņojumi par ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ieviešanas uzraudzību Latvijā (2 ziņojumi, dalība ANO Komitejas sanāksmē);
- 2025.gada beigās sanāksme ar NVO par NVO alternatīvajiem ziņojumiem.
- Dalība Equinet, ENNHRI DG par invaliditātes jautājumiem; ES CRPD monitorēšanas tīklojums.

Tiesībsarga aktivitātes II

- Tiesībsarga birojs – piekļūstami dokumenti, pētījumi; pasākumi.
- Tiesībsarga biroja tīmekļvietne – piekļūstama; atsevišķa sadaļa tikai par cilvēku ar invaliditāti tiesībām.
- Personas ar invaliditāti – viena no populārākajām iesniedzēju kategorijām.
- Ja ir sūdzības par piekļūstamību, tad auditus taisa personu ar invaliditāti NVO.

Tiesībsarga aktivitātes. Pētījumi.

- Masu plašsaziņas līdzekļu pieklūstamība (2025);
- Tiešsaistes aptauju platformu pieklūstamība (2025);
- Taksometru pieklūstamība personām ar invaliditāti un mazu bērnu vecākiem (2024);
- Personu ar invaliditāti viedoklis par personu ar invaliditāti situāciju Latvijā (2024);
- Latvijas iedzīvotāju aptauja par cilvēku ar invaliditāti tiesībām (2024);
- Ieteikumi aizgādņiem, zvērinātiem advokātiem, tiesām, bāriņtiesām un kredītiestādēm par banku pakalpojumu nodrošināšanu personām ar ierobežotu rīcībspēju (2024);

Tiesībsarga aktivitātes. Pētījumi. II.

- Aizgādņu aptauja par personu ar ierobežotu rīcībspēju pieeju banku pakalpojumiem (2024);
- Cilvēktiesību ievērošana medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanas procesā (2024);
- Valsts un pašvaldības iestāžu tīmekļvietņu piekļūstamība. Juridiskais un tehniskais pētījums (2024);
- Cilvēku ar īpašām vajadzībām viedoklis par pieeju precēm un pakalpojumiem (2023);
- Kā izprast ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (invaliditātes modeļi)? (2023);
- Tiesības ceļot gaisa transportā ar servisa suņiem (2023);
- Banku pakalpojumu piekļūstamība (2022).

Tiesībsarga aktivitātes. Informatīvie materiāli. Sadarbība ar Satversmes tiesu.

- Kas Tev jāzina par dzīvi sociālās aprūpes centrā? (2025)
- Informatīvā kampaņa «Piešķil savu empātiju.» (2024)
- Īsaais tiesību kurss II. Cilvēku ar invaliditāti tiesības. (2018)
- Pielāgota darba vide darbiniekiem ar invaliditāti (2017)
- Tiesības tiesnesim būt par sava bērna asistentu; bērni ar autismu un sabiedriskais transports; nabadzības tēma.

Paldies par uzmanību!